

Een woordje bij de daad

Piemels, tongzoenen, sexting: het passeert allemaal bij *Dokter Bea*, het nieuwe Ketnet-programma voor seksuele voorlichting. Met expliciete beelden, op maat van 9- tot 12-jarigen. 'Kinderen vallen echt niet omver als je over seks praat.'

ELINE DELRUE

Flashback naar mijn eigen kindertijd. Ik ben negen, tien, elf jaar oud en zit in de zetel, tussen mijn ouders in, naar de weekendfilm te kijken. En dan gebeurt het. Telkens als de vrijsceñe eraan komt, begint mijn papa met zijn voeten op zijn poefje te roffelen. Als losgeslagen wild. Alsof hij zo de spanning tussen het scherm en onze sofa aan diggelen wil slaan. Ik gniffel en zwijg.

Op een avond, neuzend in het tv-blad, vraag ik: "Wat is dat eigenlijk, een erotische film?" Mijn mama, die anders altijd meegniffelt en zwijgt, steekt ineens een hele uitleg af: over blote piemels, borsten en een groot libido. Ik krimp ineen. Door mijn knalrode kop schiet maar één gedachte: had ik er maar gewoon een woordenboek bij gepakt.

Fast forward naar 2017: over seks praten met je kroost blijft in veel gezinnen ongemakkelijk. Daarom komt jongerenzender Ketnet vanaf volgende week met *Dokter Bea*, seksuele voorlichting in een modern, "revolutionair" jasje. Actrice Eva Van der Gucht kruipt in de rol van de ietwat stuntelige arts, hopeloos verliefd op haar klankman. Precies om de spanning voor de jonge kijkers te breken, mag er wel wat humor in. Zo toont dokter Bea hen

► Actrice Eva Van der Gucht als Dokter Bea: 'Tongzoenen doe je niet als een wasmachine.'

© VRT - ALEX VANHEE

hoe ze het best kunnen tongzoenen. "Niet als een wasmachine. Niet als een zwaard – met je tong tot in het achterste van de keel." Maar wel zoals op een cupcake met slagroom, demonstreert ze. Lekker likken.

En ja, er spat al eens een expliciet beeld van het scherm. Een penis of een clitoris. "Maar dan alleen om te informeren", duidt Telidja Klai, als ontwikkelingspsychologe verbonden aan Ketnet. "Het is nooit gratuite naaktheid, geen freakshow. We willen absoluut niet choqueren. De bedoeling is dat de kijkers achteraf denken: nú snap ik het."

Moeilijker voor vaders

Ook ten huize Katrien (36), mama van een tienerdochter en een zoon van acht, zijn ze benieuwd naar *Dokter Bea*. Haar zoon dacht onlangs nog te weten hoe de vork aan de steel zat. Zijn theorie: de mama slikt het zaadje van de papa in, en dan groeit er zo een baby in mama's buik. Katrien: "Hilarisch toch. Ik heb dan maar, vlak voor ik hem instopte, uit de doeken gedaan hoe het echt in elkaar zit. Maar dan wel in zijn bewoordingen. Hij is daar nogal creatief in. (*lacht*) Een penis is hier een 'wierlo'. Een vagina een 'plumplum'."

Opmerkelijk: toen het moederzongesprek de volgende ochtend bij het ontbijt ter sprake kwam, was de papa nogal van zijn melk. Katrien: "Hij was verbaasd en zelfs een beetje ontdaan dat ik dit had verteld. Hij vond het niet nodig op die leeftijd. Maar ik had op mijn achtste ook vragen hierover. Ik kreeg toen van mijn ouders gewoon een boekje over hoe dieren, en ook mensen, zich voortplanten. Zonder meer uitleg."

Vaders die in een kramp schieten van sekspraat met hun kroost, ook anno 2017 komt het dus nog voor. "Ouders – en meer bepaald vaders – van vandaag zijn het product van hoe de seksuele voorlichting er vroeger aan toe ging", duidt seksuoloog Wim Slabbinck. "Zeker bij de mannen zit die schaamte en schroom er vaak flink ingelepeld. Met hen werd er niet altijd op een emotionele manier over seks gepraat. Bij meisjes lag dat anders. Zodra zij hun maandstonden kregen, was het ineens alarmfase rood, in alle betekenissen. Dan konden ouders niet langer zwijgen."

Sekspraatjes met de kinderen, het boezemt veel ouders ook angst in,

weet Kim Peeters van Sensoa, het Vlaams expertisecentrum voor seksuele gezondheid. "Velen vrezen: als we het er nu al op zo'n jonge leeftijd over hebben, dan wekken we hun interesse misschien op. Maar het tegendeel is bewezen. Hoe meer seksuele vorming kinderen krijgen, hoe later ze zullen starten. En hoe makkelijker het onderwerp bespreekbaar is, hoe veiliger hun seksueel gedrag, en hoe kleiner het risico op seksueel geweld."

Kort gezegd: hoe meer blabla met de ouders, hoe bewuster boemboem bij de kinderen. Hoe meer tijd er ook sluipt tussen hun eerste kus en hun eerste keer. Wim Slabbinck: "Ze zullen ook veel tevredener zijn over die eerste keer. Net omdat ze veel meer alle aspecten van hun seksualiteit hebben leren exploreren. Als ze enkel porno kennen, dan denken ze dat ze meteen moeten overgaan tot penetratie, *and that's it*. Terwijl het natuurlijk zoveel meer is."

Er is wel degelijk verandering op til, zien experts. Ouders barsten van de goede voornemens. Kijk naar het Nederlandse onderzoek van SIRE: 99 procent van de ouders vindt het hun taak om met hun kinderen over porno te praten. Maar als ze heel eerlijk moeten zijn, durft slechts een derde dat ook effectief. De daad bij het woord voegen, daar blijft het haperen.

"Het probleem is dat veel ouders het te gewichtig maken", merkt Wim Slabbinck op. "Ze denken: oei seks, dan moeten we rond de tafel gaan zitten, met een dik boek erbij. En dat moet zeker een uur lang duren. Maar dat hoeft niet zo te zijn, integendeel. Grijp liever een informeel moment aan. Is er een seks-scène op tv, ga daar dan op in. Liever dan weg te zappen of zo'n pijnlijke

stilte te laten vallen.

"Stel je zoon of dochter dus gerust een vraag als: 'Weet jij wat die mensen aan het doen zijn?' Of: reageert je kind preuts of vol afkeer – 'bah' – vraag dan waarom het dat vies vindt en verzeker dat seks normaal is. Zo weet je kind: 'Oké, ik kan hier met mama en papa over praten. Als ik ooit vragen heb of ik maak iets raars mee, dan kan ik bij hen terecht.'

"Blijft het daarentegen oorverdovend stil tijdens die vrijscènes, dan zal je kind in een grote boog om het onderwerp heen lopen. Het zal nochtans niet omver vallen als jij over seks begint. Een kind wordt niet met schaamte geboren. De bloemetjes en de bijtjes zijn uitvindingen van volwassenen. Als je pas op hun vijftiende over seks begint, dán vallen ze omver. 'Moeder, waar jij nog mee afkomt. Hoe beschamend.' Dan hebben ze hun informatie al lang elders gehaald."

Lichamelijke veranderingen

Tussen de 9 en 12 jaar, de doelgroep van *Dokter Bea*, is dan ook het uitgelezen moment om het met je kroost over seks te hebben. "Want vanaf 13 jaar nemen ze hun vrienden als referentie, en dan ben je ze kwijt", waarschuwt Kim Peeters van Sensoa. Doorgaans zijn kinderen vanaf hun 8 jaar al klaar voor het hele voortplantingsverhaal, "al moet je ze natuurlijk nog niet bestoken met alle soorten anticonceptie en soas".

Het is best heftig voor kinderen tussen 9 en 12 jaar. Peeters: "Ze stellen niet langer die open, naïeve vragen zoals vroeger. Maar tegelijk maken ze wel een heleboel lichamelijke veranderingen door. Het is de tijd van de eerste natte dromen, de eerste toenadering tot een liefje. De deur van de badkamer gaat ook al

vaker op slot. Ze experimenteren al eens op verborgen plekken."

Het is een "erg belangrijke transitie vlak voor de puberteit, vlak voor hun 'seksuele carrière'", stelt ontwikkelingspsychologe Telidja Klai. "Als je wilt dat je pubers daar bewuste keuzes in maken, geef je hen beter een rugzakje vol bagage mee. Sommige ouders denken: hoe ouder mijn kind wordt, hoe makkelijker dat gesprek zal gaan. Nee. Zodra je kind zelf seksueel actief is, wordt het alleen maar confronterender. Laat die voorlichting daarom al zo vroeg mogelijk doorsijpelen."

Politieke agenda

Want elke vraag verdient een antwoord, stelt Klai nog. Hiervoor kan jong Vlaanderen dus weldra op visite bij *Dokter Bea*, naar het Nederlandse format van *Dokter Corrie*. Al waren ze boven de Moerdijk destijds niet allemaal opgezet met de seksrubriek. Zo ondertekenden duizenden ouders vier jaar geleden een petitie tegen het programma op de publieke omroep. *Dokter Corrie* haalde de journaals en belandde zelfs op de politieke agenda. Later kreeg ze haar eigen tv-show, zoals onze *Dokter Bea* nu. "Ook hier zal het wel een stormpje veroorzaken", vermoedt Klai. "Maar het merendeel van de ouders zal zo blij zijn dat dit er eindelijk is."

Niet toevallig trouwens staat het spreekuur van de seksdokter ingepland op vrijdagavond, zo weet Sensoa. "Zo hebben ouders nog het hele weekend om erop door te gaan."

Nog zo'n flashback naar mijn kindertijd, een vrijdagavond. Ik moet elf geweest zijn. Ik lag al in bed, was alleen thuis met mijn papa. Plots begon ik te gillen. "Help! Ik bloed! Ik bloed!" Paniekerig kwam mijn vader mijn slaapkamer binnengestormd, bang voor wat hij zou zien. "Het zal toch niet waar zijn! Toch niet uitgerkend nu?" Maar dan die opluchting in zijn ogen. "Och, is het dat maar?" Ik had aan een wondje gekrabd, en daar kwam wat bloed uitgedruppeld. "Ik dacht al dat ik je alles zou moeten uitleggen."

Waarop ik: "Wát uitleggen, papa?"

Tja, waar was dokter Bea toen?

De Dokter Bea Show, elke vrijdag op Ketnet om 19 uur

Meer info voor ouders: seksualiteit.be/voorlichting

■

'Veel ouders maken het te gewichtig. Ze denken, oei, seks, dan moeten we rond de tafel gaan zitten, met een dik boek erbij'

WIM SLABBINCK
SEKSUOLOOG